

ZÁKON

ze dne ... 2015

~~o ochraně práv osob při nakládání s genetickými vzorky a profily v souvislosti
s prováděním forenzní analýzy DNA~~

~~{zákon o DNA}~~

o používání analýzy deoxyribonukleové kyseliny pro identifikaci osob

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje pravidla fungování ~~Databáze profilů DNA~~
Kriminalistické databáze DNA, jakož i pravidla zpracování genetických vzorků a
profilů ~~pro účely identifikační genetiky v rámci trestních řízení a plnění dalších úkolů
Policie ČR~~ **pro účely trestního řízení nebo pro účely budoucí identifikace podle
právních předpisů.**

§ 2

Vymezení některých pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) ~~vzorkem biologický materiál pocházející z lidského těla, který je nositelem
informace o DNA člověka,~~ **vzorkem biologický materiál pocházející
z lidského těla umožňující získání informací o genetickém vybavení**
- b) profilem výsledek analýzy deoxyribonukleonové kyseliny v podobě
alfanumerického kódu ~~z nekódující části analyzovaného vzorku DNA,~~
- c) nositelem je člověk, z jehož těla pochází vzorek,
- d) **analýzou proces analýzy vzorku prováděný metodami molekulární
biologie a genetiky z nekódujících úseků molekuly
deoxyribonukleové kyseliny, tedy takových úseků, které neobsahují**

informace o strukturních nebo funkčních vlastnostech organismu s výjimkou pohlaví

§ 3

Analýza biologického vzorku

- ~~1) Analýzou se pro účely tohoto zákona rozumí proces analýzy vzorku metodami molekulární biologie a genetiky prováděný z nekódujících úseků molekuly deoxyribonukleonové kyseliny neobsahujících informace o specifických dědičných vlastnostech s výjimkou pohlaví.~~
- 2) Cílem analýzy je sestavení **stanovení** profilu pro účely budoucího srovnání s jinými profily uloženými v Databázi profilů DNA **Kriminalistické databázi DNA** nebo získanými v souvislosti s vyšetřováním konkrétního trestného činu.
- 3) Analýza je prováděna ze vzorku, který byl odebrán nebo zajištěn v souladu s příslušnými ustanoveními zvláštního zákona.¹
- 4) Analýzu provádí
 - ~~a) znalecký ústav zapsaný v seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost pro obor kriminalistika se specializací genetika nebo obor zdravotnictví odvětví genetika,~~
 - ~~b) znalec zapsaný v seznamu znalců a tlumočnicků pro obor kriminalistika se specializací genetika nebo obor zdravotnictví odvětví genetika, nebo~~
 - ~~c) osoba nezapsaná v seznamu znalců a tlumočnicků ustanovená znalcem orgánem veřejné moci dle zvláštního zákona.²~~

Analýzu provádí znalecká pracoviště Policie České republiky, která jsou zapsána jako znalecké ústavy v oboru kriminalistika odvětví genetika v seznamu znaleckých ústavů podle právního předpisu.

- 5) Subjekty uvedené v odst. 4 jsou povinny si navzájem sdělovat informace týkající se vzorku a provedené analýzy nezbytné pro přezkoumání správnosti analýzy.

§ 4

Nakládání se vzorkem

- ~~1) Vzorek včetně všech meziproductů analýzy DNA se zlikviduje bez zbytečného odkladu poté, co je analýzou ze vzorku stanoven profil. Část vzorku od osoby,~~

¹ § 114 odst. 2 nebo § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád nebo § 63 odst. 4 nebo § 65 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

² Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

kteřá byla použita pro stanovení profilu, se včetně všech meziproduktů zlikviduje bez zbytečného odkladu po provedení analýzy. Část vzorku od osoby, která nebyla použita pro stanovení profilu, se uchovává po dobu vedení osobních údajů osoby v **Kriminalistické databázi DNA**. Tím není dotčena povinnost uchovávat kontrolní vzorek dle tohoto zákona.

- 2) Vzorek získaný ze stopy z místa dosud neobjasněného trestného činu se rozdělí na dvě části, pokud to jeho množství a charakter dovoluje. Jedna část vzorku se analyzuje. Část vzorku, kterou není nezbytné použít pro analýzu, jakož i analýzou získaná nespotřebovaná izolovaná DNA (dále jen „kontrolní vzorek“), jsou uchovávány Policií ČR pro účely budoucího přezkoumání správnosti analýzy.

Vzorek získaný ze stopy z místa dosud neobjasněného trestného činu se zlikviduje včetně všech meziproduktů do 1 roku od provedení analýzy

§ 5

Nakládání s kontrolním vzorkem

- 1) Kontrolní vzorek je uchováván po dobu 80 let od provedení analýzy.
- 2) Policie ČR, která uchovává kontrolní vzorek je povinna vzorek chránit před odcizením, ztrátou, zneužitím neoprávněnou osobou, poškozením nebo zničením.
- 3) O využití kontrolního vzorku nebo jeho části v trestním řízení pro účely provedení přezkoumání správnosti analýzy rozhoduje v přípravném řízení státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu.

Databáze profilů DNA

§ 6

- 1) Databáze profilů DNA **Kriminalistická databáze DNA** slouží k uchovávání a porovnávání profilů získaných ze vzorků odebraných či zajištěných v souladu se zvláštním zákonem.
- 2) Správcem databáze je Policie ČR.
- 3) Databáze **Kriminalistická databáze DNA** obsahuje údaje o profilech **profily** a jedinečných identifikačních číslech vzorků, z nichž byly profily stanoveny. Identifikační údaje nositele vzorku, jsou zpracovávány Policií ČR v oddělené databázi, která je s Databází profilů DNA **Kriminalistickou databází DNA** propojitelná prostřednictvím jedinečného **identifikátoru** identifikačního čísla vzorku.
- 4) Policie ČR sdělí jméno, příjmení a datum narození nositele vzorku osobě uvedené v § 3 odst. 4, pokud je to nezbytné v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku nebo odborného vyjádření pro účely trestního řízení.

§ 7

1) V Databázi profilů DNA jsou odděleně uchovávány:

a) profily osob prověřovaných v souvislosti s úmyslným trestným činem

b) ~~profily osob obviněných ze spáchání zločinu proti životu a zdraví, proti lidské svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo zločinu obecně ohrožujícího~~
úmyslného trestného činu nebo osob, kterým bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu (dále jen „osoby obviněné“),

c) ~~profily osob odsouzených k trestu odnětí svobody za zločin proti životu a zdraví, proti lidské svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo za zločin obecně ohrožující~~
za úmyslný trestný čin (dále jen „osoby odsouzené“),

d) ~~profily osob, kterým bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence za spáchání trestného činu proti životu a zdraví, proti lidské svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo úmyslného trestného činu obecně ohrožujícího~~ (dále jen „osoby s uloženým ochranným léčením či zabezpečovací detencí“),

e) profily osob, které odmítly nebo nemohly prokázat svoji totožnost,

f) profily mrtvol, částí těl a lidských ostatků, které se nepodařilo identifikovat,

g) profily osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání, a jejichž svéprávnost je omezena

h) profily získané ze stop z míst dosud neobjasněných trestných činů nebo mimořádných událostí.

2) V Databázi profilů DNA jsou na základě písemného souhlasu nositele vzorku odděleně uchovávány:

a) profily osob biologicky příbuzných s **hledanou nebo** pohřešovanou osobou,

b) profily osob, o nichž je policii známo, že jejich totožnost byla zneužita jinou osobou, pokud projevily zájem o umístění svého profilu do databáze (dále jen „osoba se zneužitou identitou“),

~~c) profily osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání, a jejichž svéprávnost je omezena~~ (dále jen „osoba s omezenou svéprávností“),

d) profily osob, které plní úkoly, při nichž mohou kontaminovat biologický materiál určený ke stanovení profilu DNA (dále jen „zúčastnění pracovníci“).

- 3) ~~Pokud je osoba s omezenou svéprávností omezena na svéprávnosti v rozsahu, který neumožňuje platně udělit souhlas s uchováváním profilu, může souhlas s uchováváním udělit opatrovník takové osoby.~~
- 4) Písemný souhlas osoby uvedené v odst. 2 uchovává správce Databáze profilů DNA minimálně po dobu uchovávání profilu nebo vzorku osoby.

Využívání Databáze profilů DNA

§ 8

- 1) V rámci databáze jsou porovnávány profily osob se známou identitou s profily neidentifikovaných osob a profily neidentifikovaných osob navzájem.
- 2) Profily zpracováváné v Databázi profilů DNA **Kriminalistické databázi DNA** patřící osobám uvedeným v § 7 odst. 1 písm. d) a odst. 2 písm. a), b), c) nemohou být porovnávány s profily získanými ze stop z míst dosud neobjasněných trestných činů.
- 3) Zakazuje se využití profilu získaného při analýze k vyhledávání biologicky příbuzných osob, jejichž profily jsou uloženy v Databázi profilů DNA **Kriminalistické databázi DNA**, s výjimkou profilů osob biologicky příbuzných s pohřešovanou osobou uchovávaných na základě § 7 odst. 2 písm. a).

§ 9

- 1) ~~Policie ČR je povinna zajistit ochranu údajů uchovávaných v Databázi profilů DNA před odcizením, ztrátou, zničením, neoprávněným přístupem, změnou nebo rozšiřováním.~~
- 2) K údajům v Databázi profilů DNA **Kriminalistické databázi DNA** mají za účelem porovnání profilů přístup osoby **subjekty** uvedené v § 3 odst. 4 v souvislosti se zpracováním znaleckého posudku nebo odborného vyjádření.
- 3) K údajům v Databázi profilů DNA **Kriminalistické databázi DNA** mají za účelem porovnání profilů přístup národní kontaktní místa jiného státu dle zvláštního právního předpisu nebo mezinárodní smlouvy.³
- 4) V Databázi profilů DNA **Kriminalistické databázi DNA** jsou automatizovaně zaznamenány změny provedené v jednotlivých záznamech a požadavky na prohledávání databáze či likvidaci záznamu včetně přístupového konta příjemce, který operaci provedl.

§ 10

³ Například Rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti, Dohoda č. 65/2010 S.m.s. mezi vládou České republiky a Spojených států amerických o posilování spolupráce při prevenci a potírání závažné trestné činnosti

Likvidace

1) Policie ČR zlikviduje profil **po uplynutí sta let od narození osoby**

- ~~a) osob obviněných pokud nabylo právní moci rozhodnutí ve věci samé, kterým se trestní řízení končí, pokud není důvod pro další uchovávání profilu u osoby odsouzené,~~
- ~~b) osob odsouzených a osob s uloženým ochranným léčením nebo zabezpečovací detencí po uplynutí 80 let ode dne vložení profilu do databáze,~~
- ~~c) osob neznámé totožnosti po ztotožnění osoby a~~
- ~~d) osob, jejichž profil je uchováván na základě souhlasu, po odvolání tohoto souhlasu nebo po odpadnutí důvodu uchovávání.~~

- a) odsouzené,**
- b) s uloženým ochranným léčením nebo zabezpečovací detencí,**
- c) nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání, a jejichž svéprávnost je omezena**
- d) proti které bylo trestní stíhání zastavené⁴ s výjimkou případu, kdy bylo dřívější stíhání pro týž skutek skončeno pravomocným rozhodnutím o postoupení věci s podezřením, že skutek je přestupkem, jiným správním deliktem nebo kárným proviněním, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,**
- e) proti které bylo trestní stíhání zastavené z důvodu, že obviněný nebyl v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný, nebo zanikla trestnost činu,**
- f) jejíž trestní stíhání bylo ukončeno podmíněným zastavením trestního stíhání nebo schválením narovnání,**
- g) pokud je její trestní stíhání zastaveno z důvodu, že trest, k němuž může trestní stíhání vést, zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne,**
- h) pokud je její trestní stíhání zastaveno z důvodu, že vzhledem k významu a míře porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, který byl dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku, nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem k chování obviněného po spáchání činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu, je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo,**
- i) pokud bylo ve zkráceném přípravném řízení rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání,**
- j) pokud bylo řízení proti mladistvému ukončeno napomenutím s výstrahou,**

- k) pokud bylo odstoupeno od trestního stíhání mladistvého,
 - l) pokud bylo v řízení proti mladistvému uloženo výchovné opatření,
- 2) Policie ČR zlikviduje profil po uplynutí dvaceti let od vložení do Kriminalistické databáze DNA
- a) u osoby, která je biologicky příbuzná s hledanou nebo pohřešovanou osobou, nebo osobě, podle níž lze určit biologickou příbuznost, pokud nebylo pátrání ukončeno dříve nebo nebyl odvolán souhlas se zpracováním osobních údajů,
 - b) u osoby, která odmítla nebo nemůže prokázat svoji totožnost, pokud nebyla během této doby zjištěna její totožnost,
 - c) u mrtvoly neznámé totožnosti, části lidského těla neznámé totožnosti nebo kosternímu nálezu neznámé totožnosti, pokud nebyla během této doby zjištěna její totožnost,
- 3) Policie ČR zlikviduje profil do 3 let od vložení do Kriminalistické databáze DNA
- a) od zjištění totožnosti osoby, která odmítla nebo nemůže prokázat svoji totožnost,
 - b) od zjištění totožnosti mrtvoly neznámé totožnosti, části lidského těla neznámé totožnosti nebo kosternímu nálezu neznámé totožnosti
- 4) Policie ČR zlikviduje profil do 1 roku od ukončení činnosti zúčastněného pracovníka, pro níž byl profil stanoven,
- 5) Policie ČR zlikviduje profil bez zbytečného odkladu
- a) pokud bylo odebrání vzorku potřebné k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán úmyslný trestný čin a bylo zjištěno, že dotyčná osoba úmyslný trestný čin nespáchala nebo že skutek dříve posuzovaný jako úmyslný je nově posuzován jako skutek spáchaný z nedbalosti,
 - b) pokud bylo trestní stíhání zastaveno z důvodu, že je nepochybné, že se nestal skutek, pro který se trestní stíhání vede nebo že tento skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci nebo není-li prokázáno, že skutek spáchal obviněný,
 - c) pokud bylo po zahájení trestního stíhání zjištěno, že skutek dříve posuzovaný jako úmyslný je nově posuzovaný jako skutek spáchaný z nedbalosti,
 - d) u osoby, jejíž profil je zpracováván na základě souhlasu, jestliže byl odvolán souhlas se zpracováním osobních údajů
- 6) Orgány činné v trestním řízení jsou povinny informovat správce databáze do 3 pracovních dnů o pravomocném rozhodnutí ve věci samé, kterým se trestní řízení končí. **Orgán činný v trestním řízení, který skončil trestní řízení týkající se osoby, jejíž profil je uložen v Kriminalistické databázi DNA, je povinen o této skutečnosti do 30 dnů od skončení trestního řízení informovat správce Kriminalistické databáze DNA** Policie ČR provede likvidaci profilu do 7 pracovních dnů **bez zbytečného odkladu.**

- 7) ~~Policie ČR zlikviduje profily neidentifikovaných mrtvol, částí těl, lidských ostatků a neidentifikovaných stop z místa mimořádné události bez zbytečného odkladu poté, co dojde k jejich identifikaci. Pokud k identifikaci nedojde, zlikviduje je po uplynutí 80 let ode dne vložení profilu do databáze.~~
- 8) ~~Policie ČR zlikviduje profily získané ze stop z místa neobjasněného trestného činu po uplynutí 80 let ode dne vložení profilu do databáze.~~

§ 11

Právo na přístup k informacím

~~Policie ČR je povinna každému bezplatně sdělit do 15 dnů ode dne doručení žádosti skutečnost, zda je uchováván profil žadatele, vzorek žadatele nebo kontrolní vzorek žadatele a na základě jakého právního titulu se tak děje, případně kdy došlo k likvidaci vzorku, kontrolního vzorku nebo profilu. Žádost lze opakovat znovu po uplynutí 6 měsíců.~~

§ 12

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dne 1. června 2016.